

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾
فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِيِّ إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ
فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ

HAYA İMANDANDIR

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s) bir gün ashabına:

-“Allah’tan gereği gibi hayâ ediniz”

buyurmuştu. Ashâb da:

-“Ya Rasûlallah! Biz, Allah’tan zaten hayâ ediyoruz.” dediler.

Bunun üzerine Efendimiz (s.a.s), **Allah’tan gereği gibi hayâ etmenin, O’nun emir ve yasaklarına riayet etmek, ölümü sürekli akılda tutmak ve dünya hayatına gereğinden fazla kapılmamak olduğunu** belirtti.¹

Kardeşlerim!

Efendimiz (s.a.s)’in, bu şekilde vurguladığı hayâ duygusu, çok önemli ahlakî bir ilkedir. Hayâ, hoş olmayan davranışların terkedilmesi, iyi olanın tercih edilmesi demektir. Hayâ, kişinin sorumluluk bilinci ile hareket ederek hem kendine, hem de çevresine saygı ile muamelesidir. Hayâ duygusu, insanı toplum nezdinde örnek ve saygın bir konuma yükseltir. Bu duygudan yoksunluk ise, kişiyi pek çok kötü tutum ve davranışa düşürür. Peygamber Efendimiz (s.a.s), **“Utanmıyorsan dilediğini yap”**² uyarısı ile bu gerçeği dile getirir.

Hayânın Allah’a, insanlara ve kişinin kendine karşı olmak üzere üç boyutu vardır. Allah’a karşı hayâ, O’nun emir ve yasaklarına uymaktır. İnsanlara karşı hayâ, onları rahatsız edecek her türlü kötü söz ve davranıştan kaçınmaktır. Kişinin kendine karşı hayâsı ise, edepli olmaktır.³

Kardeşlerim!

Utanma hissi, insanlarda doğuştan var olan ve asla hafife alınmaması gereken bir haslettir. Arkadaşının hayâ anlayışını aşırı bulan ve ona böyle davranmaması gerektiği konusunda öğüt veren bir sahabîyi Efendimiz (s.a.s.) şöyle uyarmıştır; **“Onu**

tenkit etmekten vazgeç, çünkü utanma duygusu olan hayâ, imandandır.”⁴ İşte, milletimizin Beytullah’a doğru ayak uzatmayı hoş görmemesinin, Kur’an’ın bulunduğu ortamlarda hareketlerini sınırlamasının temelinde de hayâ duygusu yatmaktadır.

Erdemli, hayâ sahibi insanlar, toplumumuzda daima takdir, saygı ve itibar görmüşlerdir. Hayâ hususunda zafiyeti olanlar ise “hayâ perdesi yırtılmış”, “ar damarı çatlamış”, “yüzü kızarmaz”, “Allah’tan korkmaz, kuldân utanmaz” gibi ifadelerle yerilmişlerdir. Peygamber Efendimizin haber verdiği göre, hayâ sahibi olanlar cennete girecekler, çirkin davranışlarla başkalarını rahatsız edenler ise cezalarını çekeceklerdir.⁵

Kardeşlerim!

O halde geliniz, bizler de Peygamber Efendimizi örnek alarak fitratımızda var olan hayâ duygusunu söz ve davranışlarımıza yansıtarak yaşayalım. Geleceğimizi emanet edeceğimiz yavrularımızı güzel ahlaklı, hayâ duygusuna sahip, erdemli fertler olarak yetiştirmeye gayret edelim.

Hutbemize Yüce Rabbimizin şu müjdesi ile son verelim:

“Her kim, Rabbinin huzurunda duracağından korkar ve nefsinin arzularından alıkoyarsa, şüphesiz, cennet onun sığınağıdır.”⁶

¹ Tirmizî, Sıfatul Kiyâme, 24.

² Buhâri, Enbiyâ, 52.

³ Mâverîdî, *Edebü’l-Dünya ve’l-Dîn*, s. 392-393.

⁴ Buhâri, İmân, 14.

⁵ Tirmizî, Birr ve Silâ, 65.

⁶ Nâziât, 79/40-41.

Hazırlayan: Kamil TUNCEL

Redaksiyon: Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün
06.07.2012 tarihli hutbesidir.